

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 30502/2023
08.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Весна Јовановић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“ са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6116/20 од 05.06.2023. године, у седници одржаној 08.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6116/20 од 05.06.2023. године у делу става другог изреке и у ставу трећем изреке, тако што се одбија као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Убу П 524/19 од 04.06.2020. године у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу накнади штету на име изгубљеног рода јагода на катастарским парцелама бр. 600/7, 600/8, 622/1 и 623/1 КО ... у 2016. и 2017. години у износу од 1.310.190,00 динара са законском затезном каматом од 04.06.2020. године до исплате и у делу става другог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 345.228,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6116/20 од 05.06.2023. године у преосталом делу става другог изреке којим је преиначена пресуда Основног суда у Убу П 524/19 од 04.06.2020. године и одбијен као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете у висини вредности грађевинских објеката исплати износ од 1.360.984,00 динара са законском затезном каматом од 04.06.2020. године до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени ЈП „Путеви Србије“ Београд да тужиоцу АА из ... накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 127.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Убу П 524/19 од 04.06.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу исплати на име накнаде штете укупан износ од 3.325.669,00 динара и то: на име вредности грађевинских објеката ближе одређених у овом ставу изреке, постојећих на катастарским парцелама број 600/1, 600/3, 600/4, 622/2 и 623/2 КО ..., укупан износ од 1.360.384,00 динара и на име изгубљеног рода јагода засађених на катастарским парцелама број 600/7, 600/8, 622/1 и 623/1 КО ... у 2015, 2016. и 2017. години укупан износ од 1.965.285,00 динара, све са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 443.943,35 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6116/20 од 05.06.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу ставу првог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу исплати на име накнаде штете због изгубљеног рода јагода засађених на катастарским парцелама број 600/7, 600/8, 622/1 и 623/1 КО ... у 2015. години износ од 655.095,00 динара са законском затезном каматом од 04.06.2020. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете исплати и то: на име вредности грађевинских објеката ближе одређених тим ставом изреке износ од 1.360.384,00 динара и на име изгубљеног рода јагода засађених на катастарским парцелама број 600/7, 600/8, 622/1 и 623/1 КО ... у 2016. и 2017. години износ од 1.310.190,00 динара, односно укупно износ од 2.670.574,00 динара са законском затезном каматом од 04.06.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 213.700,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију побијајући је у ставу другом, трећем и четвртм изреке због погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правноснажну другостепену пресуду у побијаном преиначујућем делу, на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија дозвољена и делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању које је утврдио другостепени суд након одржане расправе, на основу више решења о одобрењу за изградњу одобрена је изградња ауто-пута Е 763 Београд – Пожега, деоница Лајковац – Љиг, а тужени ЈП «Путеви Србије» Београд је у пријави радова наведен као један од инвеститора. Тужилац је законски наследник свог покојног оца ББ, који је преминуо ...2014. године и који је био

земљишно-књижни власник катастарских парцела бр. 600/1, 600/3, 600/4, 622/2 и 623/2 уписаних у лист непокретности број 184 КО ..., у односу на које је предлогом туженог од 29.11.2011. године предложена експропријација ради изградње наведене деонице ауто-пута Е 763, као и суседних катастарских парцела бр. 600/7, 600/8, 622/1 и 623/1, такође уписаних у лист непокретности број 184 КО ..., у односу на које је правни претходник тужиоца тражио проширење експропријације. Решењем Одељења за привреду и имовинскоправне послове Општине Лајковац број 465-794/2011-04 од 25.01.2012. године, које је постало правноснажно 15.02.2012. године, усвојен је предлог туженог и у његову корист, а у циљу изградње ауто-пута Е 763 Београд – Пожега, деоница Лајковац – Љиг, експроприсане су парцеле у својини правног претходника тужиоца број 600/1, 600/3, 600/4, 622/2 и 623/2 КО ..., док је одбијен захтев правног претходника тужиоца да се у у корист туженог експропришу и суседне катастарске парцеле број 600/7, 600/8, 622/1 и 623/1 КО ... у смислу члана 10. Закона о експропријацији. Овим решењем одлучено је и да ће се накнада за експроприсане непокретности одредити у посебном поступку након његове правноснажности и обавезан је тужени да у року од 15 дана од правноснажности овог решења поднесе надлежном органу управе писану потврду о облику и висини накнаде за експроприсане непокретности, уз право уласка у посед корисника експроприсаних непокретности даном правноснажности одлуке о накнади, односно даном закључења споразума о накнади. Закључком Одељења за привреду и имовинскоправне послове Општине Лајковац број 465-38 од 16.10.2013. године одбијен је као неоснован предлог правног претходника тужиоца од 23.07.2013. године за доношење допунског решења у предмету експропријације којим би се одлучило и о грађевинским објектима који су затечени на експроприсаним парцелама број 600/1, 600/3, 600/4, 622/2 и 623/2, а који су констатовани у налазу и мишљењу вештака Жарка Миљешића. Правни претходник тужиоца је уложио жалбу на овај закључак, о којој је одлучено решењем Министарства финансија – Сектора за имовинскоправне послове од 07.02.2014. године, тако што је жалба одбијена као неоснована. Против овог решења правни претходник тужиоца је покренуо управни спор и пресудом Управног суда У 4128/14 од 26.02.2016. године поништено је другостепено решење од 07.02.2014. године и предмет враћен на поновно одлучивање. У поновном поступку одлучивања о жалби, Министарство финансија – Сектор за имовинскоправне послове је решењем од 18.03.2016. године поништило закључак Одељења за привреду и имовинскоправне послове Општине Лајковац од 16.10.2013. године и предмет је враћен на поновни поступак. Надлежни првостепени орган управе није поново одлучио о предлогу правног претходника тужиоца за доношење допунског решења којим би се одлучило и о грађевинским објектима и припацама који су затечени на експроприсаним парцелама. Решењем Основног суда у Ваљеву, Судска јединица у Лајковцу Р1 245/12 од 01.04.2013. године, које је потврђено решењем Вишег суда у Ваљеву Гж 496/13 од 23.05.2013. године, обавезан је овде тужени као противник предлагача да правном претходнику тужиоца као предлагачу исплати на име накнаде за експроприсане непокретности и то: за земљиште износ од 527.902,13 динара и за засађене биљне културе износ од 1.701.108,00 динара, односно укупно износ од 2.229.010,13 динара, са законском затезном каматом од 01.04.2013. године до исплате, док је одбијен предлог правног претходника тужиоца да се обавезе овде тужени као противник предлагача да му исплати још износ од 1.179.388,00 динара на име накнаде за грађевинске припатке постојеће на експроприсаним парцелама. Из записника о увиђају суда, извршеном у присуству вештака геометра Андрије Милијановића и вештака пољопривредне струке Видана Тимотијевића, утврђено је да се катастарске парцеле број 600/7, 600/8, 622/1 и 623/1 КО ... (које нису експроприсане) налазе у два комплекса раздвојена трасом ауто-пута Е763 Београд – Пожега, да се са

северне стране трасе налазе парцеле 600/7 и 600/8 и да је до овог комплекса онемогућен колски прилаз због косине насипа висине од 1,5 – 2,5 м и депоноване земље низ трасу у међном појасу, а да се са јужне стране трасе налази други комплекс који чине парцеле 622/1 и 623/1 и да је насипањем каменом подлогом привременог пролаза низ шарпу насипа за мост извршено издизање у односу на ове парцеле до висине од 0,9 м, те да се на овом комплексу налази гомила згннутих дрвених греда од неког објекта у дужини од 10 м и ширине од 6 м. Предметне парцеле су приликом увиђаја на лицу места затечене необрађене, под коровом и самониклим дрвећем. Земљиште ових парцела припада типу алувијалних земљишта и високе је ефективне плодности, на коме се применом одговарајућих агротехничких мера могу добити високи приноси гајених биљака. На овим парцелама, пре започињања радова на изградњи аутопута од стране туженог, правни претходник тужиоца је имао засаде јагода, као и на парцелама које су експроприсане. Прилаз до ових парцела је онемогућен приликом извођења радова на изградњи ауто-пута, због чега их тужилац није могао обрађивати, а постојећи засади су уништени. Вредност изгубљеног рода јагода у 2015, 2016. и 2017. години износи укупно 1.965.285,00 динара. На експроприсаним парцелама су постојали грађевински објекти, који су, као и засад јагода, уништени након уласка туженог као извођача радова у посед тих парцела у априлу 2015. године, када су започети радови на изградњи наведеног ауто-пута. Од тог момента тужилац и његова породица, који се иначе баве пољопривредом и имају регистровано пољопривредно газдинство, онемогућени су да улазе и у суседне неекспроприсане катастарске парцеле број 600/7, 600/8, 622/1 и 623/1 на којима су гајили јагоде, тако да нису могли да уберу род јагода из засада у 2015. години, нити да врше адекватну обраду земљишта и да посаде нове јагоде у 2016. и 2017. години.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио у целости тужбени захтев тужиоца за накнаду материјалне штете применом чланова 154. став 1. и 155. Закона о облигационим односима, обавезујући туженог као извођача радова на изградњи ауто-пута и штетника да тужиоцу накнади штету, како у висини уништених грађевинских објеката на експроприсаним парцелама, тако и у висини уништеног рода засађених јагода у 2015. години и изгубљене добити због немогућности новог засада јагода у 2016. и 2017. години на суседним неекспроприсаним парцелама, сматрајући да је тужени одговоран за проузроковану штету тужиоцу.

Другостепени суд је делимично прихватио разлоге и становиште првостепеног суда, те је потврдио првостепену пресуду у погледу досуђеног износа штете због уништеног засада јагода у 2015. години, али је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у делу потраживане накнаде штете због уништених грађевинских објеката на експроприсаним парцелама, сматрајући да је у овом делу тужбени захтев преурањен због неокончаног управног поступка у коме је правни претходник тужиоца тражио накнаду за ове објекте, као и у делу потраживане накнаде због изгубљеног рода јагода у 2016. и 2017. години на суседним неекспроприсаним парцелама, сматрајући да тужилац није доказао овај вид штете који представља изгубљену добит.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је делимично погрешно применио материјално право, на шта се основано указује ревизијом.

Одредбом члана 154. Закона о облигационим односима, прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је надокнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Чланом 155. истог закона, прописано је да је штета

умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист). Правила накнаде материјалне штете прописану су чланом 185 ЗОО, па је тако основно правило накнаде ове штете успостављање ранијег стања (став 1), осим уколико успостављање раније стања није могуће или када суд сматра да није нужно да то чини одговорно лице, када ће суд одредити да оно исплати оштећенику одговарајућу своту новца на име накнаде штете (став 3), а суд ће досудити оштећенику накнаду у новцу и када он то захтева, изузев ако околности датог случаја оправдавају успостављање ранијег стања (став 4). Обим накнаде материјалне штете регулисан је чланом 189. ЗОО, којим је прописано да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи (став 1), да се висина накнаде штете одређује према ценама у време доношења судске одлуке, изузев случаја када закон наређује шта друго (став 2), а да се при оцени измакле користи узима у обзир добитак који се основано могао очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем (став 3).

У конкретном случају, тужилац потражује накнаду материјалне штете која је настала у вези са извођењем радова на изградњи деонице ауто-пута Е763 Лајковац – Љиг од стране туженог као једног од инвеститора и извођача радова и то: стварне штете у висини вредности грађевинских објеката на експроприсаним парцелама бр. 600/1, 600/3, 600/4, 622/2 и 623/2 КО ... и уништеног засада јагода у време започињања радова у априлу 2015. године на суседним неекспроприсаним парцелама 600/7, 600/8, 622/1 и 623/1 КО ..., као и изгубљене добити због немогућности остваривања прихода од засада јагода у 2016. и 2017. години.

У погледу неекспроприсаних парцела, за које је правни претходник тужиоца предлагао проширење експропријације у корист туженог, али је овај његов предлог одбијен решењем надлежног органа управе Општине Лајковац од 25.01.2012. године, утврђено је да су исте представљале јединствени комплекс земљишта на којем су правни претходник тужиоца и тужилац (који има регистровано пољопривредно газдинство) квалитетно обрађивали земљиште и узгајали јагоде (као и на експроприсаним парцелама). Међутим, са почетком извођења радова ове парцеле су пресечене трасом ауто-пута и остале су на различитим странама ауто-пута са великим депонијама земљишта које су настале ископима низ трасу у међном појасу, услед чега су засади јагода уништени, а приступ овим парцелама отежан због косине насипа висине од 1,5 – 2,5 м, депоноване земље, насипања каменом подлогом привременог пролаза, депоноване земље и гомиле згннутих дрвених греда од неког објекта.

Будући да су радови на изградњи ауто-пута започети у априлу 2015. године након што је тужени ушао у посед експроприсаних парцела и да је од тада тужилац онемогућен да улази и у суседне неекспроприсане парцеле на којима је имао засаде јагода, да врши њихову адекватну обраду и убере плодове који су приликом извођења радова уништени, по оцени Врховног суда, тужилац је доказао да је уништењем постојећег засада јагода претрпео не само стварну штету, већ и да је према редовном току ствари основано могао очекивати добит од јагода и у наредним годинама, будући да је утврђено да се бавио производњом јагода на тој локацији на којој је земљиште и експроприсаних и суседних парцела пре радова било велике ефективне плодности и применом одговарајућих агротехничких мера добијани су високи приноси јагода као гајене биљке. Како је радовима туженог измењена конфигурација земљишта и тужилац онемогућен да у наредним годинама (потраживани период за 2016. и 2017. годину)

засади јагоде и њиховом продајом остави приходе у висини утврђеној пољопривредним вештачењем (која није оспоравана), а све из разлога што је до овог комплекса неекспроприсаних суседних парцела био онемогућен колски прилаз пољопривредне механизације и транспортних средстава због косине насталог насипа и депоноване земље низ трасу у међном појасу, то је по оцени Врховног суда, тужилац доказао и тражену штету у виду изгубљене добити.

Стога је Врховни суд, применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

У погледу одбијања тужбеног захтева за накнаду штете у висини вредности грађевинских објеката који су постојали на експроприсаним парцелама, Врховни суд налази да је другостепени суд у том делу правилно применио материјално право.

Наиме, како је утврђено да је правни претходник тужиоца још за живота поднео предлог за доношење допунског решења о експропријацији којим би се одлучило и о грађевинским објектима и припацама који су затечени на парцелама које су експроприсане, а о којем надлежни првостепени орган управе, након поништења закључка од 16.10.2013. године, још није одлучио, то је правилан закључак другостепеног суда да је тужбени захтев којим се потражује накнада за ове објекте, за сада, преурањен. Правни претходник тужиоца је искористио правна средства у поступку експропријације у циљу доношења допунског решења, односно проширења донетог решења о експропријацији и на грађевинске објекте као припадке експроприсаних парцела, али како о његовом предлогу још није правноснажно одлучено, то не постоји основ по коме би тужени као корисник експропријације био у обавези да му за то исплати накнаду.

Зато је Врховни суд, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

Одлука о трошковима првостепеног поступка садржана у ставу другом изреке првостепене пресуде је делимично потврђена за износ од 345.228,00 динара, с обзиром на коначан успех тужиоца у овај парници. Висина трошкова је одмерена спрам висине тужбеног захтева с којим је тужилац успео у поступку (1.965.285,00 динара), па му тако на основу члана 153. став 2, 154. и 163. ЗПП припадају трошкови за састав тужбе и два образложена поднеска од стране пуномоћника адвоката по 16.500,00 динара и за приступ пуномоћника на осам одржаних рочишта по 18.000,00 динара, одмерено применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећој у време предузимања ових процесних радњи. Такође, тужиоцу су признати трошкови вештачења од 31.000,00 динара, као и трошкови судских такси на тужбу и пресуду од 55.300,00 динара и 65.428,00 динара.

Тужилац је делимично успео у поступку по ревизији, па му спрам успеха у спору припадају одређени трошкови ревизијског поступка, на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав ревизије од стране пуномоћника адвоката у износу од 49.500,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећој у време предузимања ове процесне радње и на име судске таксе за ревизију и за одлуку о ревизији по 39.000,00 динара, колико је тражио трошковиником, иако применом таксене тарифе из Закона о

7

судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94... 95/2018) тужилац треба да плати наведене таксе у износима од по 97.500,00 динара.

На основу изнетог, Врховни суд је применом члана 165. став 2. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**